

Naujovės atliekas naudojančių ar šalinančių įmonių prievolių įvykdymo užtikrinimo srityje

2023

PRIEVOLIŲ ĮVYKDYMO UŽTIKRINIMO REGLAMENTAVIMO POKYČIAI

APLINKOS APSAUGOS
DEPARTAMENTAS PRIE
APLINKOS MINISTERIJOS

Iki 2019 m. sausio 1 d. laidavimo draudimo sutartį ar banko garantiją, užtikrinančią atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo plane numatytų priemonių finansavimą įmonės bankroto ar kitu atveju, privalėjo turėti **tik pavojingas ir tam tikras nepavojingas atliekas** naudojančios ir šalinančios įmonės.

Nuo 2019 m. sausio 1 d. laidavimo draudimo sutartį ar banko garantiją privalėjo turėti ne tik pavojingas atliekas naudojančios ar šalinančios, bet ir **visos nepavojingas atliekas naudojančios ar šalinančios** įmonės, kurios pradėjo vykdyti veiklą nuo 2019 m. sausio 1 d. Tai nebūtinai turėjo būti nauja įmonė, t. y. jei iki 2019 m. sausio 1 d. veikiančiai įmonei laidavimo draudimo sutarties ar banko garantijos nereikėjo, tačiau nuo 2019 m. sausio 1 d. įmonė leidimą pasipildė kitomis atliekomis ar padidino atliekų tvarkymo pajėgumus, leidžiamus laikyti atliekų kiekius, tokiu atveju laidavimo draudimo sutartis ar banko garantija privalėjo būti.

Nuo 2022 m. gegužės 1 d. pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo (toliau – Įstatymas) 11 str. 2 d., atliekas naudojančios ar šalinančios įmonės, kurios privalo turėti leidimą pagal Įstatymo 6 str. nustatytus reikalavimus, išskyrus nuotekų dumblo apdorojimą vykdančias savivaldybės valdomas įmones, turi turėti prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumentą (laidavimo draudimo sutartį ir (ar) banko garantiją ir (ar) maksimaliąją hipoteką).

KADA ATsiranda PRIVOLĖ TURĖTI TIPK AR TARŠOS LEIDIMĄ?

APLINKOS APSAUGOS
DEPARTAMENTAS PRIE
APLINKOS MINISTERIJOS

Pagal Įstatymo 6 str. 1 d. Įmonės, ketinančios atlikti atliekų apdorojimą, perdirbančios laivus, ir įmonės, atliekų susidarymo vietoje pavojingas atliekas laikančios ilgiau kaip šešis mėnesius, o nepavojingąsias – ilgiau kaip vienus metus, turi gauti leidimus.

ATLIEKŲ NAUDOJIMO AR ŠALINIMO VEIKLOS NUTRAUKIMO PLANAS

APLINKOS APSAUGOS
DEPARTAMENTAS PRIE
APLINKOS MINISTERIJOS

Prievolių įvykdymo užtikrinimas turi būti **taikomas nuo** atliekų tvarkymo **veiklos pradžios iki tol, kol bus panaikintas** šio Įstatymo 6 str. nurodyto **leidimo galiojimas** ir **įgyvendintos** Įstatymo 10 str. nurodytame atliekų naudojimo ar šalinimo techniniame reglamente išdėstyta atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo plane nurodytos **priemonės**.

**Atliekų
sutvarkymo
priemonės**

Atliekų naudojimo
ar šalinimo **įrenginių
uždarymo ir
sutvarkymo
priemonės**

Atliekų
naudojimo ar
šalinimo
**įrenginių
priežiūros po
uždarymo
priemonės**

**Užteršto grunto ir
dirvožemio
išvalymo
priemonės**

Kitos veiklos
nutraukimo
priemonės,
užtikrinančios
aplinkos apsaugą
ir visuomenės
sveikatos saugą

PRIEVOLIŲ ĮVYKDYMO UŽTIKRINIMO REGLAMENTAVIMAS POJSTATYMINIAIS TEISĖS AKTAIS

APLINKOS APSAUGOS
DEPARTAMENTAS PRIE
APLINKOS MINISTERIJOS

2022 m. rugpjūčio 18 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. rugpjūčio 17 d. įsakymu Nr. D1-265 „Dėl Atliekas naudojančių ar šalinančių įmonių prievolių įvykdymo užtikrinimo“ patvirtinti:

- **Atliekas naudojančių ar šalinančių įmonių prievolių įvykdymo užtikrinimo tvarkos aprašas**, kuris nustato prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumentų rengimo, derinimo ir teikimo tvarką;
- **Atliekas naudojančių ar šalinančių įmonių prievolių įvykdymo užtikrinimo sumos vienai tonai numatomų naudoti ar šalinti pavojingųjų ar nepavojingųjų atliekų dydžio nustatymo ir prievolių įvykdymo užtikrinimo sumos apskaičiavimo, atsižvelgiant į numatomų naudoti ar šalinti pavojingųjų ar nepavojingųjų atliekų rūšis, kiekį ir tvarkymo būdus, tvarkos aprašas**, pagal kurį apskaičiuojama Prievolių įvykdymo užtikrinimo suma.

Iki įsakymo Nr. D1-265 įsigaliojimo pradėtos reglamento, veiklos nutraukimo plano, laidavimo draudimo sutarties ar banko garantijos derinimo **procedūros baigiamos iki šio įsakymo įsigaliojimo galiojusia tvarka**, t.y. **vadovaujantis Atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo plano rengimo, derinimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašu**, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 469 „Dėl Atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo plano rengimo, derinimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

PRIEVOLIŲ ĮVYKDYMO UŽTIKRINIMO DOKUMENTAS

APLINKOS APSAUGOS
DEPARTAMENTAS PRIE
APLINKOS MINISTERIJOS

PRIEVOLIŲ ĮVYKDYMO UŽTIKRINIMO DOKUMENTAS GALI BŪTI:

!

Prievolių įvykdymas **gali būti** užtikrinamas **daugiau kaip vienu** prievolių įvykdymo užtikrinimo **dokumentu**, kurių **bendras dydis** turi atitikti Prievolių įvykdymo užtikrinimo tvarkos aprašo reikalavimus. Visų prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumentų **galiojimo terminas turi būti vienodas**.

PRIEVOLIŲ ĮVYKDYMO UŽTIKRINIMO DOKUMENTO TURINYS

APLINKOS APSAUGOS
DEPARTAMENTAS PRIE
APLINKOS MINISTERIJOS

Prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumente turi būti:

- nurodyta prievolių įvykdymo užtikrinimo **suma**;
- nurodytas prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumento **galiojimo terminas**;
- prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumentas turi būti suteiktas **AAD naudai**;
- pateikiama **nuoroda** į šio **Prievolių įvykdymo užtikrinimo tvarkos aprašo 21 punkte** nurodytas sąlygas, kurioms esant AAD išmokama prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumente nurodyta suma.

AAD Prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumentas turi būti pateiktas **kartu su**:

- **Lydraščiu**;
- Aplinkos apsaugos agentūros **sprendimu suderinti apskaičiavimo formą**;
- **apmokėjimą patvirtinančius dokumentu**.

PRIEVOLIŲ ĮVYKDYMO UŽTIKRINIMO DOKUMENTO SUMOS GAVIMO SĄLYGOS

APLINKOS APSAUGOS
DEPARTAMENTAS PRIE
APLINKOS MINISTERIJOS

AAD, prievolių įvykdymo užtikrinimo **dokumento galiojimo metu**, nedelsiant bet **ne vėliau kaip per 15 darbo dienų** nuo informacijos gavimo dienos raštu **kreipiasi į banką, draudimo bendrovę ar notarą** dėl prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumente nurodytos sumos **esant šioms sąlygoms (21 p.)**:

- 21.1. **panaikintas taršos ar TIPK leidimas** ir įmonė raštu **neinformuoja** AAD apie techniniame reglamente numatytų priemonių įgyvendinimo pradžią ir pabaigą;
- 21.2. **AAD patikrinimo akte nurodyta**, kad įmonė **neįvykdė ar netinkamai įvykdė** Įstatymo 10 str. nurodyto techninio reglamento atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo plane pateiktas **priemonės**, jei įmonė nori ar privalo nutraukti atliekų naudojimo ar šalinimo veiklą;
- 21.3. **bankroto** ar kitu **atveju** įmonė privalo nutraukti atliekų naudojimo ar šalinimo veiklą ir raštu informuoja AAD, kad neturi sukaupusi lėšų veiklos nutraukimo priemonėms įgyvendinti arba jų nepakanka;
- 21.4. AAD gavo informacijos, kad įmonė **įgijo bankrutuojančio ar likviduojamo dėl bankroto juridinio asmens statusą** arba likviduojamo juridinio asmens statusą, todėl nutraukė atliekų naudojimo ar šalinimo veiklą, bet negavo 21.3 papunktyje nurodytos informacijos ir raštu **neinformavo** AAD apie veiklos nutraukimo priemonių įgyvendinimą.

AAD IR AUDITO, APSKAITOS, TURTO VERTINIMO IR NEMOKUMO VALDYMO TARNYBOS PRIE LR FINANSŲ MINISTERIJOS BENDRADARBIAVIMAS

APLINKOS APSAUGOS
DEPARTAMENTAS PRIE
APLINKOS MINISTERIJOS

2020 m. AAD parengta **Nemokumo administratoriaus atmintinė**, kuri patalpinta AVNT puslapyje <http://www.avnt.lt/assets/Teisine-informacija/Teiss-akt-aiakinimai/Nemokumas/Nemokumo-administratoriaus-atmintin.pdf>

2022 m. Nemokumo administratoriaus atmintinė AAD **pakoreguota** pagal AVNT pastebėjimus.

Nemokumo administratoriaus atmintinė

Nemokumo administratoriaus atmintinėje pateikta:

- Informacija apie nemokumo administratoriaus **teises ir pareigas** bankroto proceso metu;
- Informacija apie **prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumentą**;
- Bendrinė informacija **apie atliekų tvarkymo reikalavimus**;
- Nuorodos kaip naudotis **Atliekų tvarkytojų valstybės registru (ATVR)**;
- Nuorodos kaip naudotis **Vieninga gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacine sistema (GPAIS)** ir kokias **pareigas** turi atliekų tvarkymo sistemos dalyviai;
- Informacija apie nemokumo administratorių privalomą gauti **pažymą dėl atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo**.

Lietuvos Respublikos **juridinių asmenų nemokumo įstatymas** reguliuoja juridinių asmenų restruktūrizavimo ir bankroto procesus, taip pat nemokumo administratorių profesiją ir veiklos priežiūrą.

Pagal Įstatymo 66 str. 1 d. 15 p. viena iš **nemokumo administratoriaus funkcijų** bankroto proceso metu yra **organizuoti atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymą**.

To paties įstatymo 73 str. 2 d. 5 p. numatyta, kad **Bankroto** proceso **administravimo išlaidas sudaro ir turto likvidavimo, atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo išlaidos**.

Nemokumo administratorius, siekdamas užtikrinti aplinkos apsaugos reikalavimus, **turi**:

- **Vizualiai patikrinti** teritoriją, sandėlius ir kitas patalpas ir užfiksuoti ar nėra palikta atliekų. Rekomenduotina **atlikti** turto ir įsipareigojimų **inventorizaciją** bei pirmajam kreditorių susirinkimui pateikti informaciją apie juridiniam asmeniui priklausančias atliekas bei į **bankroto proceso administravimo išlaidų sąmatą įtraukti išlaidas** reikalingas **atliekų, grunto ir dirvožemio sutvarkymui**.
- **Palyginti** paliktus **atliekų kiekius** su įmonės vedamoje apskaitoje (GPAIS) esančiais kiekiais;
- **Susipažinti su įmonei išduotu leidimu vykdyti veiklą** (Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas su priedais arba Taršos leidimas su priedais), kuriame yra įmonei nustatyta veiklos sąlygų sistema ir kuriuo suteikiama teisė eksploatuoti įrenginį bei nustatytos įrenginio uždarymo, sutvarkymo ir priežiūros po uždarymo sąlygos.
- **Gauti pažymą** dėl atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo iš Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos.

- **2021 m. lapkričio 17 d. LAT nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-284-313/2021**
- Sisteminiis JANĮ teisės normų aiškinimas suponuoja išvadą, kad JANĮ 66 straipsnio 1 dalies 15 punkte nustatyta pareiga yra **siejama ne su atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto buvimo vieta, bet su pareiga užtikrinti šių objektų, kurie atsirado iš įmonės vykdytos ūkinės veiklos, tinkamą sutvarkymą.** Todėl nemokumo administratoriui kyla pareiga sutvarkyti iš įmonės veiklos atsiradusias atliekas, užterštą dirvožemį ir gruntą, esančius įmonės buvusioje ar esamoje veiklos vykdymo vietoje, nepriklausomai nuo to, ar šis nekilnojamojo turto objektas priklauso nemokiam juridiniam asmeniui. Teisėjų kolegijos vertinimu, aiškinimas, jog tokia nemokumo administratoriaus pareiga sietina tik su nemokaus subjekto nuosavybės teise valdomu nekilnojamoju turtu, neatitiktų įstatymo leidėjo tikslų ir užkirstų kelią apsaugoti kitais pagrindais valdomą ir (ar) naudojamą turtą nuo neigiamo poveikio (aplinkos užteršimo).

- **Dėl įpareigojimo įvykdyti privalomąjį nurodymą (Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymas)**
- Teisinis pagrindas kreiptis į teismą **dėl teismo įpareigojimo vykdyti privalomąjį nurodymą numatytas AAVKĮ 26 straipsnyje.** Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog jei privalomasis nurodymas neįvykdytas, **suėjus privalomojo nurodymo įvykdymo terminui,** aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdanči institucija, atsižvelgdama į privalomajame nurodyme nurodytų įpareigojimų turinį, kuo skubiau, **bet ne vėliau kaip per 3 mėnesius, kreipiasi į teismą dėl įpareigojimo asmeniui,** kuriam duotas privalomasis nurodymas, **įvykdyti privalomajame nurodyme nustatytus reikalavimus.**
- Pagal AAVKĮ 26 straipsnio nuostatas, **būtina sąlyga įpareigoti fizinį ar juridinį asmenį priverstine tvarka įvykdyti privalomąjį nurodymą yra privalomojo nurodymo neįvykdymas suėjus jo įvykdymo terminui.** Be to, šiame straipsnyje numatyta aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos teisė kreiptis į teismą dėl įpareigojimo įvykdyti privalomąjį nurodymą **atsižvelgus į privalomajame nurodyme nurodytų įpareigojimų turinį.** Inspekcija turi diskrecijos teisę kreiptis į teismą dėl įpareigojimo fiziniam ar juridiniam asmeniui, kuriam duotas privalomasis nurodymas, įvykdyti privalomajame nurodyme nustatytus reikalavimus tais atvejais, kai privalomasis nurodymas nevykdomas. Inspekcija prieš kreipdamasi į teismą dėl įpareigojimo vykdyti privalomąjį nurodymą privalo atsižvelgti į privalomajame nurodyme nurodytų įpareigojimų turinį, kuris turi nulemti kreipimosi teisę dėl asmens įpareigojimo priverstine tvarka įvykdyti Privalomąjį nurodymą. **2022 m. gruodžio 22 d. Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmų sprendimas administracinėje byloje Nr. el3-10447-621/2022.**

INSTITUCIJOS, Į KURIAS GALIMA KREIPTIS PAGALBOS

APLINKOS APSAUGOS
DEPARTAMENTAS PRIE
APLINKOS MINISTERIJOS

Dėl dokumentų, nustatančių įmonės veiklos sąlygas, gavimo į leidimų išdavimo ir priežiūros funkciją vykdančią **Aplinkos apsaugos agentūrą**, esančią adresu A. Juozapavičiaus g. 9, Vilniuje, bendruoju telefonu 8 706 62 008, el. paštu aaa@gamta.lt arba į konkrečius Aplinkos apsaugos agentūros skyrius:

Atliekų
prevencijos
skyrių,
kuruojantį
Taršos
leidimus.

Taršos integruotos
prevencijos ir
poveikio aplinkai
vertinimo
skyrių, kuruojantį
Taršos integruotos
prevencijos ir
kontrolės
leidimus

Įmonės aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės klausimais į Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės funkciją vykdančią **Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos**, esantį adresu Smolensko g. 15, Vilniuje, tel. 8 5216 3385, el. paštu info@aad.am.lt arba į Departamento padalinius pagal teritoriją, kurioje yra bankrutuojanti įmonė

AČIŪ UŽ DĒMESĪ!

